

# ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ

## 22.1. Організація розслідування: поняття, принципи та рівні реалізації

Успішність процесу виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, вирішення завдань досудового розслідування та забезпечення досягнення цілей кримінального судочинства значною мірою залежить від організації такої діяльності. Це зумовлено передусім природою прийомів, методів, засобів і рекомендацій організаційно-управлінського характеру, потреба в застосуванні яких постає під час розслідування кримінальних правопорушень, а ефективність реалізації їх передбачає здійснення системи організаційних дій і заходів із метою визначення їх оптимальної послідовності, своєчасності й узгодженості проведення кримінального провадження. У цьому плані практичне призначення організації полягає у визначенні оптимального напрямку і змісту розслідування та судового провадження, оптимізації його мети, мобілізації сил і засобів, створення умов, необхідних для досягнення і вирішення завдань судочинства.

Термін «організація» (від лат. *organizo* – упорядковувати, влаштовувати) вживається в декількох значеннях: 1) внутрішня упорядкованість, узгодженість, взаємодія більш-менш диференційованих і автономних частин цілого, обумовлена його структурою; 2) сукупність процесів чи дій, що призводять до утворення та удосконалення взаємозв'язків між частинами цілого; 3) об'єднання людей, які спільно реалізують деяку програму або ціль і діють на підставі визначених правил і процедур<sup>1</sup>. Усі наведені в словниках значення терміна «орга-

<sup>1</sup> Український тлумачний словник (тезаурус) : 250 000 слів та словосполучень / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2016. С. 1256 ; Філософський енциклопедичний словник / редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди. Київ : Абрис, 2002. С. 453.

нізація» логічно входять до криміналістичного визначення поняття організації, але не вичерпують його змісту.

У криміналістиці термін «організація» зазвичай розглядають у широкому й вузькому розумінні.

У широкому значенні цю криміналістичну категорію тлумачать в аспекті організації розслідування кримінальних правопорушень і судового розгляду кримінальних проваджень. У цьому плані під організацією слід розуміти найбільш ефективні, доцільні, узгоджені й цілеспрямовані дії суб'єктів розслідування та судового провадження і взаємодіючих із ними органів та осіб у конкретних слідчих (судових) ситуаціях, спрямовані на своєчасне виявлення, дослідження, оцінку й використання доказової інформації про кримінальне правопорушення з метою забезпечення оптимальних умов для швидкого й повного розкриття, розслідування, профілактики й судового розгляду кримінальних правопорушень за мінімальних витрат часу, засобів і сил.

У більш вузькому значенні поняття «організація» розглядають як пізнання сукупності закономірностей організації лише сфери досудового розслідування та пов'язаного з цим застосування організаційно-технічних, організаційно-тактичних та організаційно-методичних прийомів, методів, засобів і рекомендацій при розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень. У цьому сенсі йдеться про організацію розслідування, під якою розуміють раціональний вибір, розміщення і застосування сил, знарядь і засобів, які має слідчий, детектив (інші суб'єкти досудового розслідування), створення і використання оптимальних умов для вирішення завдань розслідування та забезпечення досягнення цілей судочинства.

Організацію розслідування слід розглядати в трьох аспектах: 1) науковому; 2) практичному; 3) дидактичному.

**Науковий аспект розуміння організації розслідування** полягає в розгляді цього поняття як *системи наукового криміналістичного знання*, що поєднує теоретичні положення та засновані на їх пізнанні закономірності процесу формування, упровадження та використання системи організаційно-технічних, організаційно-тактичних, організаційно-методичних та інших прийомів, методів і засобів, а також науково обґрунтовані рекомендації, що забезпечують розкриття, розслідування кримінальних правопорушень. Останнім часом у криміналістичній теорії мають місце пропозиції про необхідність формування

криміналістичного вчення про організацію розслідування кримінальних правопорушень.

**Практичний аспект організації розслідування** розглядають як *форму практичної реалізації*, тобто йдеться про розроблення та впровадження науково обґрунтованих рекомендацій щодо використання системи організаційно-технічних, організаційно-тактичних, організаційно-методичних та інших прийомів, методів і засобів, що забезпечують ефективне розслідування кримінальних правопорушень.

**Дидактичний аспект організації розслідування** передбачає розуміння цієї криміналістичної категорії як *частини навчальної дисципліни або спеціального навчального курсу*, тобто йдеться про розроблення і впровадження дидактично обґрунтованого комплексу криміналістичних знань, умінь і навичок із використанням системи організаційно-технічних, організаційно-тактичних, організаційно-методичних та інших прийомів, методів задля забезпечення ефективного й результативного розслідування кримінальних правопорушень.

**Організація розслідування** – це система наукових положень і криміналістичних рекомендацій щодо практичної реалізації використання організаційно-технічних, організаційно-тактичних, організаційно-методичних та інших прийомів, методів і засобів, спрямована на забезпечення ефективності організації діяльності слідчого й інших суб'єктів виявлення, розслідування та профілактики кримінальних правопорушень для вирішення завдань розслідування і забезпечення досягнення цілей судочинства.

Організація розслідування за своєю сутністю охоплює: 1) вибір форми організації розслідування залежно від слідчої ситуації та характеру злочину: одноосібно слідчим, групою слідчих або слідчо-оперативною групою (СОГ); 2) забезпечення взаємодії з усіма учасниками процесуальної діяльності: слідчими суддями, прокурором, підрозділами Національної поліції, обізнаними особами, захисником, громадськістю, засобами масової інформації тощо; 3) координація дій учасників процесу розслідування, зокрема слідчих та оперативних підрозділів; 4) регулярний обмін інформацією між учасниками розслідування; 5) своєчасне розроблення плану розслідування на кожному його етапі з виокремленням відповідних стратегічних і тактичних завдань і засобів їх вирішення; 6) створення необхідних умов для проведення

досудового розслідування; 7) інші заходи забезпечення кримінального провадження, які зумовлені обставинами злочинної діяльності, що розслідується. Такі організаційні заходи створюють необхідні умови для раціонального й ефективного вирішення тактичних і методичних завдань досудового розслідування за мінімальних витрат часу, засобів і сил.

**Завданнями** організації розслідування кримінальних правопорушень є:

- вивчення змісту і проявів закономірностей процесу формування, упровадження і використання системи організаційно-технічних, організаційно-тактичних та організаційно-методичних прийомів, методів і засобів, розроблення на їх основі теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності організаційних основ досудового розслідування та вирішення завдань судочинства;

- дослідження наукових засад формування та тенденцій розвитку криміналістичного вчення про організацію розслідування, постійне вдосконалення їх практичної реалізації у сфері кримінального судочинства;

- урахування положень криміналістичного прогнозування в організації розслідування, передбачення та прогнозування процесів організації виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень і завдань наукових досліджень у сфері організації розслідування;

- удосконалення наявних рекомендацій організаційного характеру на основі вивчення передового досвіду їх упровадження та використання в практиці органів правопорядку й пошук шляхів підвищення ефективності організації діяльності у сфері кримінального судочинства;

- використання технологій штучного інтелекту, зарубіжного досвіду розроблення, упровадження та удосконалення практичних рекомендацій щодо організації розслідування в діяльності правоохоронних органів;

- розроблення та впровадження криміналістичних рекомендацій щодо вдосконалення комплексу організаційних положень досудового розслідування (наукової організації праці (НОП); криміналістичного аналізу ситуацій розслідування, судового розгляду та прийняття на їх основі тактичних рішень; інформаційного забезпечення розслідування тощо);

- створення та забезпечення в процесі кримінального провадження оптимальних умов для швидкого й повного розкриття та розслідування кримінальних правопорушень при найбільш раціональній витраті часу, сил і засобів для вирішення завдань досудового розслідування та досягнення цілей кримінального судочинства (АРМ слідчого, OSINT-технології, системи електронного кримінального провадження *eCase Management System* тощо);

- формування, забезпечення та реалізація узгодженості, упорядкованості та цілеспрямованості дій слідчого й інших суб'єктів виявлення, розкриття, розслідування кримінальних правопорушень для підвищення ефективності організації діяльності слідчого й інших суб'єктів досудового розслідування;

- визначення оптимальних напрямів і змісту розслідування та судового провадження, оптимізація його засобів, прийомів і технологій, створення найсприятливіших умов, необхідних для вирішення тактичних завдань розслідування та досягнення цілей судочинства.

Організації розслідування кримінальних правопорушень притаманний *цілеспрямований, багаторівневий, прогностичний характер*. У процесі реалізації організаційно-технічних, організаційно-тактичних та організаційно-методичних прийомів, методів і засобів знаходить відображення *програмно-цільовий метод*, застосування якого передбачає визначення загального напрямку діяльності на основі чітко сформульованих цілей. Здійснюється організація розслідування слідчим та іншими суб'єктами досудового розслідування *на основі принципів*, які закріплюють найбільш загальні та суттєві властивості, ознаки цього різновиду організаційної діяльності, необхідні об'єктивні зв'язки, що повторюються між її елементами й визначають напрями та зміст організаційної роботи суб'єктів розслідування кримінальних правопорушень задля створення оптимальних умов, необхідних для вирішення тактичних завдань розслідування та досягнення цілей кримінального судочинства.

Діяльність з організації розслідування має відповідати принципам, які є специфічними для цього процесу. До їх числа відносять такі: 1) законність; 2) наукова обґрунтованість; 3) реальність; 4) своєчасність; 5) черговість; 6) компетентність; 7) самостійність; 8) синергічність; 9) ієрархічність тощо.

*Принцип законності* полягає в точному, неухильному дотриманні слідчим, судом та іншими компетентними суб'єктами положень Конституції України, міжнародних договорів, Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу України, законів України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про прокуратуру», «Про Службу безпеки України», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про державне бюро розслідувань України» «Про судову експертизу», інших законів України та підзаконних нормативно-правових актів під час організації досудового розслідування.

*Принцип наукової обґрунтованості* передбачає прийняття організаційних рішень слідчим, прокурором, судом на підставі встановленої достовірної доказової інформації та розроблених криміналістичних рекомендацій з урахуванням можливих позитивних і негативних наслідків відповідної організації розслідування кримінальних правопорушень.

*Реальність* як принцип організації розслідування передбачає прийняття організаційних рішень діяльності слідчого судді, прокурора, керівника органу досудового розслідування, слідчого, детектива, співробітника оперативного підрозділу з урахуванням фінансового забезпечення, матеріально-технічних і кадрових ресурсів.

*Принцип своєчасності* полягає в застосуванні науково обґрунтованих організаційно-технічних, організаційно-тактичних та організаційно-методичних прийомів, методів, засобів і рекомендацій на певному етапі розслідування кримінального правопорушення, що забезпечує ефективність його розслідування з урахуванням першочерговості проведення слідчих (розшукових) дій та інших заходів забезпечення кримінального провадження.

*Принцип черговості* визначається процесуальними й тактичними правилами організації та здійснення досудового розслідування взагалі та окремими слідчими (розшуковими) діями зокрема. По-перше, будь-яка слідча (розшукова) дія, за винятком огляду місця події, може проводитися лише після початку досудового розслідування (ч. 3 ст. 214 КПК України), яке складається з початкового, подальшого й заключного етапів розслідування, кожний з яких потребує належної організації. По-друге, проведення кожної слідчої (розшукової) дії здійснюється

ся в три етапи: підготовчий, робочий та заключний. Організаційні заходи щодо кожного також проводяться суб'єктами розслідування у відповідній послідовності.

*Компетентність* як принцип організації розслідування передбачає прийняття організаційних рішень діяльності слідчого судді, прокурора, керівника органу досудового розслідування, слідчого, детектива, співробітника оперативного підрозділу з урахуванням їх повноважень, підслідності слідчих органів, організаційних і лідерських здібностей, високого рівня їх самоорганізації, системи психічних властивостей і якостей, що характеризують емоційно-вольову стійкість суб'єкта розслідування та творчий підхід до вирішення професійних завдань.

*Принцип самостійності* полягає в тому, що всі рішення щодо організації досудового розслідування та проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій слідчий детектив приймає самостійно, за винятком випадків, коли законом передбачено одержання згоди прокурора або рішення (дозволу) слідчого судді, суду чи погодження керівника слідчого підрозділу, або якщо рішення про їх проведення приймає виключно прокурор, і є відповідальним за їх виконання. Працівникам інших органів і підрозділів поліції заборонено в будь-який спосіб втручатися в процесуальну діяльність слідчих, у тому числі витребувати й перевіряти матеріали кримінальних проваджень, давати в них вказівки або оцінку прийнятим слідчим процесуальним рішенням.

*Принцип синергічності* передбачає спільність цілей і завдань різних підрозділів органів досудового розслідування окремих відомств (створення СОГ), використання їх сил, засобів і методів, зумовлених їх компетенцією та формами діяльності з метою розкриття кримінальних правопорушень, своєчасного, повного й ефективного проведення досудового розслідування, установлення та притягнення до кримінальної відповідальності винної особи. Причому кожен з учасників повинен усвідомлювати, що він є суб'єктом взаємодії та виконує певні функції разом з іншими суб'єктами досудового розслідування. Така взаємодія будується на основі суворого дотримання законності та здійснюється в умовах чіткого розмежування компетенції слідчого й оперативних підрозділів органів Національної поліції, Національного антикоруп-

ційного бюро України, Державного бюро розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового й митного законодавств, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України, які відповідно до ч. 1 ст. 41 КПК України здійснюють слідчі (розшукові) дії (СРД) та негласні слідчі (розшукові) дії (НСРД) за письмовим дорученням слідчого, прокурора. Така взаємодія здійснюється у двох формах: процесуальній (передача слідчому матеріалів про виявлені кримінальні правопорушення для вирішення питання про початок кримінального провадження; виконання доручень слідчого щодо проведення гласних і негласних слідчих (розшукових) дій; надання допомоги слідчому в проведенні слідчих (розшукових) дій) і непроцесуальній (сумісне розроблення версій та узгодження планування розслідування; координація проведення СРД і НСРД; спільний аналіз обставин, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення тощо).

Під час досудового розслідування слідчий також взаємодіє з працівниками експертної служби експертів. Формами такої взаємодії є: 1) залучення спеціаліста до участі в проведенні слідчих та інших процесуальних дій; 2) призначення і проведення судових експертиз; 3) проведення ревізій, перевірок, інвентаризацій; 4) проведення судово-медичним експертом або лікарем судово-медичного освідчування.

Під час розслідування правопорушень, що вчинені у сфері економіки, великого значення набуває взаємодія суб'єктів розслідування з установами Національного банку України, Антимонопольного комітету, Фонду державного майна, Державної фіскальної служби, Державної фінансової інспекції та інших державних органів України, що мають право контролю за дотриманням організаціями та громадянами законодавства. Така взаємодія може здійснюватися для отримання, збирання, накопичення та використання доказової інформації про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також про події і факти, які можуть сприяти їх усебічному, повному й неупередженому досудовому розслідуванню.

Принцип синергічності тісно пов'язаний із *принципом ієрархічності* організаційної діяльності, що означає підпорядкованість різних рівнів організації розслідування кримінальних правопорушень.

Організація розслідування кримінальних правопорушень має багаторівневий характер. У криміналістичній доктрині поділ на рівні



організації розслідування здійснюють за різними підставами<sup>1</sup>. При-міром, виокремлення рівнів може бути: а) за рівнями організації від загального (державного) до окремого (тактичного); б) за рівнями організації самого процесу досудового розслідування та судового про-вадження, організації застосування тактичних засобів, СРД, НСРД тощо. Розглянемо їх.

В організації розслідування вирізняють чотири рівні від вищого (державного) до тактичного (організації проведення окремої слідчої (розшукової) дії або організаційно-технічного заходу).

1. *Вищий (державний) рівень* охоплює систему заходів компетент-них органів держави, що забезпечує ефективність функціонування системи всіх правоохоронних органів щодо розслідування криміналь-них правопорушень.

2. *Управлінський рівень* охоплює комплекс заходів компетентних підрозділів органів досудового розслідування окремих відомств, що відповідають за оптимальну структуру органів розслідування, ефективність їх діяльності і взаємодіючих з ними органів і осіб, а також удосконалення засобів і методів ефективного виявлення, розслідуван-ня і профілактики кримінальних правопорушень. Зокрема, органами досудового розслідування (органами, що здійснюють дізнання і до-судове слідство) є слідчі підрозділи (органів Національної поліції; органів безпеки; органів Державного бюро розслідувань); підрозділ детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антико-рупційного буро України та підрозділи детективів органів Бюро еко-номічної безпеки України (ст. 38 КПК України).

3. *Слідчо-оперативний рівень* організації розслідування охоплює систему заходів суб'єктів досудового розслідування та взаємодіючих з ними органів і осіб для ефективного розслідування конкретного кримінального правопорушення в певній слідчій ситуації. Третій рівень організації розслідування може охоплювати такі заходи:

- отримання вихідної інформації та оцінка слідчої ситуації;
- визначення мети й завдань розслідування кримінального пра-вопорушення;

<sup>1</sup> Шепітько В. Ю. Організація розслідування. *Велика українська юридична енци-клопедія* : у 20 т. Т. 20. Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол.: В. Ю. Шепітько (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2018. С. 564–565.

- розроблення плану розслідування;
- визначення кола учасників і засобів для досягнення завдань розслідування;
- створення оптимальних умов для проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших заходів забезпечення кримінального провадження, спрямованих на з'ясування обставин кримінального провадження;
- налагодження належної взаємодії слідчих, співробітників оперативних підрозділів, спеціалістів, оперативних, експертно-криміналістичних підрозділів;
- забезпечення кваліфікованого керівництва слідчо-оперативною групою;
- налагодження систематичного обміну інформацією та звітністю про результати роботи слідчо-оперативних груп і кожного слідчого;
- контроль за діяльністю з розслідування кримінальних правопорушень;
- аналіз її результатів;
- матеріальне, науково-технічне, кадрове й інше ресурсне забезпечення.

4. *Тактичний рівень* організації охоплює комплекс найбільш ефективних і доцільних техніко-криміналістичних засобів і тактичних прийомів проведення окремої слідчої (розшукової), негласної слідчої (розшукової) дії, іншого процесуального заходу під час розслідування конкретного кримінального правопорушення. Четвертий рівень організації розслідування може охоплювати такі заходи:

- отримання вихідної інформації та оцінку слідчої ситуації, слідчої (розшукової), негласної слідчої (розшукової) дії, іншого заходу забезпечення кримінального провадження;
- визначення мети й завдань слідчої (розшукової), негласної слідчої (розшукової) дії, іншого заходу забезпечення кримінального провадження, визначивши обставини події кримінального правопорушення, що мають бути встановлені, перевірені й уточнені;
- установлення фактичної можливості й доцільності проведення слідчої (розшукової), негласної слідчої (розшукової) дії та іншого заходу забезпечення кримінального провадження;
- визначення умов проведення слідчої (розшукової) дії (місця, часу та способу її проведення);
- підготовка необхідного матеріального, науково-технічного, кадрового й іншого ресурсного забезпечення слідчої (розшукової) дії;

- визначення кола учасників слідчої (розшукової) дії, розподіл між ними обов'язків і налагодження їх взаємодії;
- складення плану проведення слідчої (розшукової), негласної слідчої (розшукової) дії, іншого заходу забезпечення кримінального провадження;
- вибір тактичних прийомів проведення слідчої (розшукової) дії;
- визначення заходів для забезпечення охорони місця проведення слідчої (розшукової) дії та гарантування безпеки її учасників.

Науковий і практичний інтерес являє собою поділ за рівнями організації самого процесу досудового розслідування та судового провадження, організації застосування тактичних засобів, СРД, НСРД тощо. Так, серед рівнів організації розслідування за цим критерієм слід викремлювати:

- організацію досудового розслідування та судового провадження з метою створення оптимальних умов, необхідних для вирішення тактичних завдань розслідування та досягнення цілей кримінального судочинства;
- організацію техніко-, тактико- та методико-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень;
- організацію тактичного прийому в межах окремої слідчої (розшукової) дії або їх системи в межах проведення тактичної комбінації;
- організацію проведення окремої слідчої (розшукової) дії, що здійснюється як одним слідчим (дознавачем), так і СОГ (групою дізнавачів);
- організацію проведення негласної слідчої (розшукової) дії або їх системи (оперативно-тактичних комбінацій або операцій);
- організацію проведення тактичної операції в межах розслідування конкретного кримінального правопорушення для вирішення окремих проміжних тактичних завдань у певних слідчих ситуаціях;
- організацію розслідування конкретного кримінального правопорушення, що здійснюється одним слідчим або СОГ;
- організацію розслідування та заходів забезпечення кримінального провадження;
- організацію розслідування кримінальних правопорушень певної категорії тощо.

Під час розслідування кримінальних правопорушень, які викликали значний суспільний резонанс, зазвичай утворюють *слідчо-опера-*

*тивні групи.* Вони є найефективнішою організаційною формою взаємодії слідчих і працівників оперативних підрозділів ОВС України, що полягає в здійсненні досудового розслідування слідчим (декількома слідчими) та за його/їхніми письмовим(и) дорученням(и), здійсненні слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій працівниками оперативних підрозділів органів ОВС України в кримінальному провадженні, яке знаходиться в провадженні слідчих підрозділів ОВС України. У практичній діяльності СОГ створюють для розслідування: 1) конкретного кримінального правопорушення (складного; з великою кількістю осіб; такого, що має великий суспільний резонанс тощо); 2) багатоепізодних кримінальних проваджень; 3) кримінальних правопорушень одного виду (навмисних убивств, статевих злочинів, незаконного заволодіння транспортними засобами, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків тощо); 4) кримінальних правопорушень «за гарячими слідами»; 5) кримінальних правопорушень минулих років.

За рівнем організації СОГ можуть бути районними; міжрайонними; міськими; обласними (регіональними); міжобласними (міжрегіональними); загальнодержавного рівня; міждержавного рівня (які діють на території прикордонних районів України й інших сусідніх держав у випадку, коли є відповідні міждержавні угоди з цими країнами). Їх діяльність регламентована Інструкцією з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні<sup>1</sup>. Під час комплектування СОГ залучають слідчих та оперативних працівників, які спеціалізуються на розслідуванні певного виду злочинів і мають високий професійний рівень підготовки й досвід роботи. Керівником СОГ є слідчий, визначений керівником органу досудового розслідування для проведення досудового розслідування кримінального правопорушення. Для вирішення завдань боротьби з організованою злочинністю слідчі та спеціальні підрозділи МВС України та СБУ створюють централізовані бази даних

<sup>1</sup> Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : затв. наказом МВС України від 07.07.2017 № 575 : ред. від 14.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#n14>.

і взаємодіють на безоплатній основі з інформаційно-довідковими службами Міністерства статистики України, Генеральної прокуратури України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України й інших органів та установ.

Взаємодія правоохоронних органів України з компетентними органами зарубіжних держав щодо вирішення питань боротьби зі злочинами, що мають транснаціональний характер, здійснюється через Національне центральне бюро Інтерполу МВС України, яке здійснює координацію діяльності правоохоронних органів держави в боротьбі зі злочинністю, що має транснаціональний характер або виходить за межі країни, забезпечує взаємодію з Генеральним секретаріатом і відповідними органами держав-членів Інтерполу в боротьбі зі злочинністю та оцінює рівень поширення в Україні злочинності, що має транснаціональний характер, і загрози злочинної діяльності громадян України за кордоном.

Працівники оперативних підрозділів, включені до складу СОГ, щотижнево інформують слідчого – керівника СОГ – про стан виконання наданих письмових доручень і запланованих заходів, а на його вимогу надають документи, що підтверджують обсяги проведеної ними роботи. Результати роботи СОГ із виявлення осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, щомісяця розглядають на оперативних нарадах при керівникові територіального органу, підрозділу поліції за участю керівників органу досудового розслідування та інших структурних підрозділів, а стан досудового розслідування кримінальних правопорушень, які викликали значний суспільний резонанс, – щотижня.

Діджиталізація досудового розслідування не оминула і процес організації розслідування кримінальних проваджень. Наприкінці 2023 року офіційно завершено впровадження в діяльність Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) і Вищого антикорупційного суду (ВАКС) міжвідомчої системи електронного кримінального провадження *eCase Management System*. На сьогодні детективи НАБУ та прокурори САП мають змогу подавати до ВАКС клопотання про обшук в електронній формі. У майбутньому очікується, що до неї буде додано весь документообіг у кримінальних провадженнях. НАБУ, САП та ВАКС зможуть обмінюватися матеріалами кримінальних розсліду-

вань за лічені секунди, що дасть змогу опрацювати процесуальні документи між детективами, прокурорами і суддями повністю в електронному вигляді. Це забезпечить економію значних ресурсів і робочого часу, що у свою чергу суттєво оптимізує діяльність суб'єктів розслідування та підвищить ефективність досудового розслідування.

## **22.2. Поняття, мета і принципи планування розслідування**

Невід'ємною частиною організації розслідування кримінальних правопорушень є його планування як складна розумова діяльність суб'єкта розслідування, що спрямована на встановлення шляхів, способів, засобів, сил і строків для успішного об'єктивного, повного та всебічного з'ясування всіх обставин конкретного кримінального правопорушення. Якщо сутність планування полягає в тому, щоб правильно визначити оптимальний перелік слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, строків і послідовності їх проведення під час досудового розслідування конкретного кримінального правопорушення, то організація розслідування полягає в забезпеченні реалізації складеного плану. Планування та організація органічно пов'язані, тому що перше зумовлює здійснення другого. З метою виконання запланованого слідчий організовує розслідування кримінального правопорушення, що оптимізує його діяльність і підвищить її ефективність.

Обов'язковість планування в діяльності органів досудового розслідування передбачена в Інструкції організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України<sup>1</sup>, згідно з положеннями якої слідчий планує свою роботу так, щоб забезпечити своєчасність виконання необхідних слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій у всіх кримінальних провадженнях, в яких він проводить досудове розслідування. Процес планування в кожному окремому кримінальному провадженні охоплює діяльність суб'єкта розслідування з моменту отримання повідомлення про вчинене кримінальне право-

---

<sup>1</sup> Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : затв. наказом МВС України від 06.07.2017 № 570 : ред. від 14.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#n4>.